

סיכום לפרק "איך בין המודר"

הנאה כספית למודר, שאינו צריך להוציא מכספו עבור אותה מצוה. ועוד אמרו חכמים שכאשר נמצא המודר הנאה מחבירו במצוקה, יכול חבירו לרמוז לאחרים לעשות עבורו דברים או לתת לו מזונות, ובתנאי שלא יהא בדבר התחייבות משפטית גמורה מצד הנותן לשלם את הכסף. ובכלל זה – כל נתינה שאינה במישרין, אלא ניתנת על ידי צד שלישי (ובשעת הדחק – אפילו על ידי הפקר של חבירו) מותרת אף למודר הנאה. ואגב הדברים הללו גם נדונו כמה גופי הלכות בדיני הפקר בכללם. אגב הדיון בהיתר ללמד תורה את חבירו המודר ממנו הנאה הובאו בפרק זה דברים על האפשרות של נטילת שכר עבור לימוד תורה, ועל פיסוק הטעמים ומסורות החכמים במקרא. ואגב הזכרת ההיתר למודר לבקר את חבירו החולה – דובר בשבחה ובחשיבותה של מצוות ביקור חולים בכלל.

ההבדל בין מודר אכילה מחבירו לבין מודר הנאה מחבירו הוא למעשה הבדל קטן, כי המודר אכילה מחבירו, אסור לא רק במאכל ממש של חבירו, אלא אף בכל דבר המביא לידי מאכל – כלומר, כל דבר שיש לו ערך כספי. ויתר עליו מודר הנאה רק בכך שאסור לו לשאול מחבירו אף חפצים שאינם לצורך מאכל, ואף במקום שאין בכך כל הנאה כספית. וכן אסור לו לעבור או לעמוד ברשותו. איסור ההנאה אינו רק בדברים שיש להם ערך כספי, אלא הוא כולל אף הנאות קלות (כגון חימום, צינון), וכלל הוא שאף דברים שאנשים רגילים למחול זה לזה אסורים למודר הנאה. לעומת זאת, יש דברים שמבחינת הדין אינם נחשבים כהנאה, ובעיקר – חפצי מצוה. לפי הכלל שמצוות לא להנות ניתנו, ומשום כך אין קיום מצוה נחשב להנאה – מותר למודר הנאה לקיים עבור חבירו מצוה, גם כאשר קיום מצוה זו גורם בעקיפין